

МИХАЙЛО ШАЛАТА

2 листопада 2020 р. пішов від філологічної спільноти, зокрема франкознавчої, Михайло Йосипович Шалата – кандидат філологічних наук, професор кафедри української літератури та теорії літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, член Національної спілки письменників України, член правління Міжнародного фонду Івана Франка, Почесний голова «Просвіти», член редколегії збірника «Франкознавчі студії».

Михайло Шалата народився 3 квітня 1937 року в селі Бертешів на Львівщині. Після закінчення середньої школи навчався на філологічному факультеті Львівського педінституту, який 1960 року з'єднали з Дрогобицьким і перевели до Франкового міста. Відтоді довіку – він дрогобичанин. Тут йому судилося пройти шлях від викладача до професора на кафедрі української літератури Дрогобицького державного педагогічного інституту імені Івана Франка (від 1998 р. педуніверситету) і майже 30 років бути її керівником. Присутність професора Шалати у науково-культурному просторі Дрогобича зрима: в його активі нариси «Дрогобич» (1986), «Місто в підгір'ї Карпат» (1991), фундаментальне видання «Дрогобиччина земля Івана Франка: Збірник географічних, історичних, етнографічно-побутових матеріалів та мемуарів» (1997), історико-літературне дослідження «Юрій Дрогобич і його доба» (2000).

Наукові інтереси М. Шалати стосувалися літературного процесу в Галичині першої половини XIX ст., передусім «Руської Трійці». Проте у полі зору науковця творчість не тільки галицьких письменників Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, Якова Головацького, Миколи Устияновича, а й буковинських: до сьогодні не втратила актуальності його книжка «Юрія Федькович. Життєвий і творчий шлях» (1984). Найпомітнішим внеском Михайла Йосиповича в науку стали його студії, присвячені постаті Маркіяна Шашкевича. Його Шашкевичіану увінчало перше Повне зібрання творів письменника, здійснене професором з нагоди 200-ліття видатного діяча українського національного відродження. Михайло Шалата був серед ведучих в Україні дослідників життя і творчості Івана Франка. Професору належить низка статей про Каменяра, видання поеми «Мойсей» з нагоди 100-ліття її першої публікації, участь у підготовці тритомовика вибраних творів письменника (перший том становлять поезії, блискуче прокоментовані вченим, а передмова «Світова великість поета» розрослася у цілу монографію, згодом, 2012 р., опублікована під такою ж назвою), який став репрезентантом творчого доробку Франка до його 150-річчя. Крім того, дослідник підготував і видав книгу доньки Івана Франка Ганни Франко-Ключко «Для Тебе, Тату...» (2010). Особливі заслуги має вчений у справі видання тритомного «Літопису життя і творчості Івана Франка» (2016 – 2017), складеного львівським літературознавцем Мирославом Морозом (власне, «Літопис...» відкриває передмова професора «Увічнював «Труди і дні» титана слова (Мирослав Мороз – літописець Івана Франка)»). Тому цілком заслуженими були урядова нагорода та орден «За заслуги», якими був відзначений вчений за особливий внесок у розвиток франкознавства з нагоди 150-ї річниці письменника.

Світла пам'ять про Михайла Шалату вченого, людини, патріота назавжди збережеться в наших серцях.

Галина Сабат